

Deklaracja Karpacka dla Zdrowia

W odpowiedzi na pilny problem zdrowotny, jakim są choroby układu oddechowego, przedstawiciele organizacji pacjentów działających w ramach Sojuszu Polska Zdrowo Oddycha uzgodnili następujące rekomendacje dotyczące profilaktyki zakaźnych chorób układu oddechowego oraz zaapelowali o wdrożenie tych zaleceń w polskim systemie ochrony zdrowia.

Pandemia COVID-19 przypomniła nam jak niebezpieczne dla ludzi i systemów ochrony zdrowia są zakaźne choroby układu oddechowego. Choroby płuc są obecnie 6. przyczyną zgonów na świecie¹, a co ósma osoba w Unii Europejskiej umiera z powodu choroby układu oddechowego². To także jedna z głównych przyczyn hospitalizacji, powodująca ogromne obciążenia systemów ochrony zdrowia, które jeszcze długo będą zmagają się z pandemicznym długiem zdrowotnym. W obliczu starzejącego się społeczeństwa rośnie liczba osób znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka ciężkiego przebiegu chorób układu oddechowego wywołanych przez choroby zakaźne. W tym kontekście coraz bardziej priorytetowe będzie zachowanie jak najdłużej sprawności i dobrego zdrowia w starszym wieku, dlatego też coraz częściej strategii zdrowia publicznego będą się koncentrować na zapobieganiu chorobom, których można uniknąć stosując szczepienia. Zwiększanie dostępności do szczepień, w szczególności osobom dorosłym z podwyższonym ryzykiem zakażenia, stanowi jeden z czynników łagodzących skutki niekorzystnych zmian demograficznych.

Eksperti i dostępne dane naukowe zwracają uwagę, że wiele chorób układu oddechowego możemy stosunkowo niskim kosztem ograniczyć za pomocą szczepień ochronnych, np. przeciw grypie, pneumokokom, krztuścowi, COVID-19. Szczepienia pozostają najefektywniejszą formą ochrony oraz filarem współczesnego zdrowia publicznego. Aby maksymalnie zwiększyć odporność naszego społeczeństwa i systemu ochrony zdrowia na przyszłe pandemie oraz rosnący problem chorób układu oddechowego, należy nadać wysoki priorytet profilaktyce, edukacji społeczeństwa oraz istotnie rozszerzyć programy szczepień, opracować i wdrożyć strategię szczepień w cyklu całego życia obejmując nią osoby dorosłe.

Wobec powyższego przedstawiciele Instytutu Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej, Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków, Federacji Stowarzyszeń Amazonki, Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pacjentów ze Schorzeniami Serca i Naczyń EcoSerce, Polskiej Federacji Stowarzyszeń Chorych na Astmę i Choroby Alergiczne i Przewlekłe Obturacyjne Choroby Płuc sformułowali następujące rekomendacje:

Rolą państwa jest ciągle budowanie rozwiązań systemowych, które w pełni będą realizowały konstytucyjne prawo do ochrony zdrowia

Zadaniem państwa jest zapewnienie równego dostępu do ochrony zdrowia, w tym opieki nad jednostkami słabszymi. Polityka publiczna nie może być projektowana wyłącznie z perspektywy dużych ośrodków miejskich, co jest jednoznaczne z ograniczeniem pełnej puli świadczeń w mniejszych miejscowościach np. z powodu wykluczenia komunikacyjnego.

Priorytetyzacja profilaktyki i dbałość o państwo

¹ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/the-top-10-causes-of-death>

² European Lung Foundation, <https://www.rynekzdrowia.pl/Serwis-Choroby-Pluc/Eksperci-choroby-pluc-sa-juz-szosta-przyczyna-zgonow-na-swiecie,200652,1022.html>

Profilaktyka jest fundamentalnym zasobem, który pozwala na wczesne wykrywanie chorób. Dostępność programów profilaktycznych stanowi element humanizacji medycyny – oparty w tym przypadku nie tylko na jakościowym i szybkim leczeniu (szybka ścieżka pacjenta), ale również dbaniu o uniknięcie wysoce inwazyjnego leczenia. Budowanie dobrych praktyk opartych na cyklicznych badaniach profilaktycznych, a także profilaktyka w postaci szczepień ochronnych jest wyzwaniem i równocześnie obowiązkiem władzy publicznej. Skuteczna profilaktyka to także dbałość o budżet państwa.

System ochrony zdrowia musi objąć szczególną troską osoby z grup ryzyka

Profilaktyka w postaci szczepień ochronnych jest szczególnie ważna wśród pacjentów z grup ryzyka, m.in. chorych przewlekle, seniorów w zaawansowanym wieku. Wzmocnienie ochrony tych osób powinno obejmować zarówno wdrożenie programu szczepień w cyklu całego życia, jak i rozszerzanie szczepień na inne grupy pacjentów, by zmniejszyć ryzyko transmisji chorób zakaźnych.

Należy wdrożyć strategiczne podejście do szczepień w cyklu całego życia

Dowody naukowe³ przemawiają za rozszerzeniem szczepień na wszystkie etapy życia. Równy dostęp do efektywnych programów szczepień w cyklu całego życia powinien zapewnić wszystkim obywatelom możliwość długiego i zdrowszego życia bez względu na płeć, wiek i grupę społeczną. W ramach znoszenia barier w dostępie do szczepień należy wykorzystać działające rozwiązania takie jak medycynę pracy i rozbudować infrastrukturę służącą do realizacji szczepień – tak by zaspokajała potrzeby szerszej populacji, czyli również osób dorosłych i starszych.

Konieczne jest wykorzystanie potencjału wszystkich zawodów medycznych

W zmieniającym się dynamicznie świecie, w sytuacji ograniczonych medycznych zasobów kadrowych, należy wykorzystywać każdy potencjał systemu oraz opierać politykę publiczną na dobrych doświadczeniach z innych krajów. Aby zwiększyć dostęp do szczepień i wiedzy o profilaktyce, należy pilnie rozszerzyć farmaceutom możliwość wykonywania szczepień przeciw chorobom układu oddechowego.

Komunikacja pełni kluczową rolę w budowaniu bezpiecznego systemu ochrony zdrowia opartego na podmiotowości pacjenta (humanizacja medycyny)

Nowoczesna ochrona zdrowia powinna opierać się nie tylko na jakości, ale również na upodmiotowieniu pacjenta. Jest to wartość, która powinna być dodatkowo premiowana w systemie ochrony zdrowia. Wzrost współczynnika humanizacji podnosi wiarygodność zawodu, buduje prestiż pracowników ochrony zdrowia, jest skutecznym narzędziem w walce z dezinformacją i „fake newsami”. Z kolei przejrzysta i jasna komunikacja, rozumiana tutaj również jako działania edukacyjne, kierowana do wszystkich interesariuszy na temat znaczenia zdrowia publicznego i korzyści szczepień ochronnych jest kluczowa z punktu widzenia budowania społecznego zrozumienia i zaufania pracowników ochrony zdrowia.

*

Nasz kraj osiągnął bardzo wiele w zakresie profilaktyki zakaźnych chorób układu oddechowego. Pandemia była okresem, gdy w krótkim czasie wdrożono nowatorskie rozwiązania, jak cyfryzacja systemu szczepień czy szczepienia w aptekach. Wiele jednak jest jeszcze do zrobienia. Apelujemy do decydentów, parlamentarzystów, polskiego społeczeństwa oraz środowisk opiniotwórczych o dalsze zdecydowane i natychmiastowe

³ P. Bonanni, C. Sacco, R. Donato, R. Capei, Lifelong vaccination as a key disease-prevention strategy, *Clinical Microbiology and Infection*, Volume 20, Supplement 5, 2014, Pages 32-36.

działania na rzecz rozszerzania programów szczepień tak, by zrealizować przedstawioną przez WHO w Agendzie Szczepień 2030 (Immunization Agenda 2030⁴) wizję, w której „wszyscy, wszędzie, w każdym wieku, w pełni korzystają ze szczepionek, zapewniając sobie zdrowie i dobrostan”.

Instytut Praw Pacjenta
i Edukacji Zdrowotnej

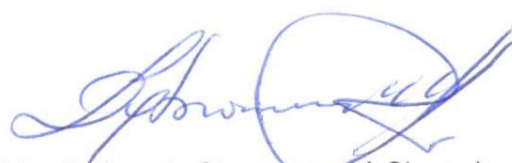
Polskie Stowarzyszenie
Diabetyków

Federacja Stowarzyszeń
Amazonki

Ogólnopolskie Stowarzyszenie
Pacjentów ze Schorzeniami
Serca i Naczyń EcoSerce

Polska Federacja Stowarzyszeń Chorych
na Astmę i Choroby Alergiczne
i Przewlekłe Obturacyjne Choroby Płuc

⁴ <https://www.who.int/teams/immunization-vaccines-and-biologicals/strategies/ia2030>